

79 85 52

Komitet Wykonawczy

STRAŻY LUBOWEJ

w Warszawie, ul. Nowy-Swiat 21

pokój Nr. 11 tel. 127-50.

Nr 6073/21W

Kierownictwo
Prac Zagranicznych.

Warszawa, dnia 10 sierpnia 1921 r.

Wielmożny Pan

Major Ś w i t a l s k i.

Kierownictwo Prac Zagranicznych przesyła odpisy z raportów pracowników zakordonowych na Ukrainie, zawierające wiadomości wojskowe.

Ref. Stanc

KIEROWNIK PRAC ZAGRANICZNYCH:

Uciecha

Kierownik Kancelarii Głównej

ADJUTANTURA GENERALNA
NACZELNOSTWO WOJSKA

798552

Wpłynęło do 10.VIII 1921 roku
Wyszło do 1921 roku
Załączników ~

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Warszawa, 9 sierpnia

1921 r.

Wyciąg z raportu z dn. 4.VIII.1921 r.

/odpis dosłowny/.

Nowy rozkład i liczebność wojsk bolszewickich na Ukrainie".

Centralny Generalny Sztab Sowiecki w Moskwie zarządzeniem z dn. 15 stycznia 1921 r. zniósł wszystkie Armje i przeformował ich na Dywizje i korpusy, które wchodziły w skład wojskowych Okręgów.

Określił: Piotrogrodzki, Moskiewski, Charkowski, Kijowski, Ostrowski i projektowany szósty Wojenny Okręg t.j. Odesski.

Dowódcą sił zbrojnych w Rosji /Hawkom/ pozostał nadal Kamie - niew. - Naczelnikiem Piotrogrodzkiego Okr. Wojsk. pozostał Jegorow /były Naczelnik Kijowskiego Okr./, Dowódcą Moskiewskiego Okr. zo - stał Muratow, Charkowskiego Okr. Jakier /żyd był osobisty adjutant Trockiego/, Orłowskiego Okr. Ubarewicz, Kijowskiego Petin /były car - ski generał/. Dowódcą sił zbrojnych na Ukrainie został Frunce, któ - rego pomocnikiem jest Charkamow.

Frunce ma obecnie w swoim rozporządzeniu t.j. w Okr. Kijowskim następujące Oddziały:

1 konny korpus "Czerwonego kozaczestwa", którego Sztab znajduje się w Winnicy na Romanowskiej ulicy w domu adwokata Kazimierza róg uli - cy 19 lutego. Dowódcą tego korpusu jest Primakow /były carski ofi - cer sztabowy/. Naczelnikiem zaś Sztabu i Wojenkomu Turowski /żyd/.

W korpus ten wchodzi dwie dywizje 8 i 17. Każda z tych dywizji ma po trzy brygady, z których każda ma po trzy pułki, każdy pułk cztery szwadrony czyli dwa dywizjony, a każdy szwadron ma po 100-150 ludzi. Przy tym korpusie jest Inspektor artylerji Iwanow /nazwisko nieprawdziwe/. Ma on dwa dywizjony Artylerji, czyli cztery brygady. Wszystkiego jest 24 działa, od 6 - 8 diujmowych. Korpus oprócz tego posiada 18 kulomiotów "Luis" i 28 "Szosa" po 25 naboń.

Naczelnikiem 8-ej Dywizji jest Dynkow, a Naczelnikiem Sztabu Koło - kolników. Sztab sam znajduje się w Lulczynie.

Naczelnikiem 17 dywizji jest Szmidt, Naczelnikiem zaś Sztabu tej dywizji Burak. Sztab dywizji znajduje się w Chmielniku.

Dywizje piechoty, które wchodziły w skład kijowskiego Wojskowego Okr. podlegają rozporządzeniu Frunce. 12 dywizja pograniczna któ - rej Sztab obecnie mieści się w Kijowie /w czerwcu mieściła się w Winnicy/. Komendantem tej dywizji jest Leszczyński.

Sztab zaś 45 piechotnej dywizji znajduje się obecnie w Humanu, komendantem zaś tej dywizji był Jakier, a obecnie Lewko /pseudonim/. W skład 45 dywizji wchodzi brygada galicyjska, której komendantem jest Podaszewicz.

Sztab zaś 24-ej dywizji znajduje się w Olkopolu, oddziały zaś tej dywizji operują obecnie przeciw powstańcom. Dowódcą tej dywizji jest żyd, którego nazwisko jest niewiadome.

Sztab 42 dywizji zwanej "Lotna" mieści się w Fastowie. Dywizja ta jest przeznaczona tylko do walki przeciw powstańcom.

Każda piechotna dywizja składa się z trzech brygad, każda bryga - da z trzech pułków, każdy pułk z trzech batalionów, każdy batalion z trzech rot, każda rota z trzech wzwołów czyli plutonów. Każda ro - ta winna liczyć od 100-217 ludzi.

Pomimo jeszcze tych sił wchodzi brygada Kotowskiego, która dnia 26 lipca wyruszyła do Tambowa celem stłumienia powstania. Nie wcho - dzą tu również w rachubę drobne oddziały galicyjskie i specjalny pułk kawalerji Kotowskiego, który stoi w okolicy Mohylowa.

Są oprócz tego Oddziały Bessarabskie niejakiego "Barbuc" liczą - ce do 4.000 kawalerji i piechoty sformowanej z samych bessarabców.

Kotowski utworzył obecnie biuro werbunkowe w Winnicy i w Kamień - cu Podolskim.

Biura te rozpoczęły swą czynność od 1 sierpnia b.r. W Winnicy mieści się biuro w hotelu "Sawoja", w Kamieńcu zaś w hotelu "Grand".

Odezwy Kotowskiego są rozlepione po Kamieńcu Podolskim by ochot - nicy wstępowali do Oddziałów Kotowskiego, między którymi mogą być nawet przestępcy polityczni, którym po podpisaniu deklaracji prze - baczony są wszystkie przestępstwa.

Obecnie zapisało się już do 500 ludzi, między którymi jest do 30 Ukraińców zbiegłych z polskich taborów w Łunińcu, Aleksandrowie i t.d.

Mieszczone się w Kijowie Biuro po "Galicyjskim dziełom", prezesem którego jest Ubarewicz /ze Lwowa/, sekretarzem zaś Tomaszewicz,

którzy zajmują się obecnie intensywnym werbunkiem do Galicji - skich Oddziałów.

Wojskowy komisariat dla Galicji mieści się również w Kijowie którego prezesem jest Sidorenko /ze Lwowa/. Wygląd tegoż: wysoki, pełny, strzyżony blond. Galicyjskie biuro werbunkowe tak samo jest w Winnicy i mieści się na ulicy Mikołajewskiej L. 68. Biuro to rozkleja obecnie po mieście agitacyjne plakaty zachęty do wstępowania do Oddziałów Galicyjskich.

Komendant miasta Humania niejaki Kowalczyk /galicjanin/ też werbuje ochotników do Galicyjskich oddziałów.

Do tego czasu była na Ukrainie 14 Armja, w skład której wchodziły dywizje 60, 45, 56, 58, 41, 44, 24 i 12, oprócz tego 183 brygada piechoty. Wszystkie te wojska zostały obecnie przeformowane na 24, 12, 45 i 44 dywizje piechoty /jak wyżej wymieniono/, oprócz tego na dniach przychodzi z moeskiego okręgu 80 dywizja "Czortowaja".

Wyżej wymieniony korpus Prymakowa sformowany został z 8-ej czerwonej dywizji brygady Kotowskiego, brygady Koczubieja i resztek oddziałów ochotniczych i oddziałów Budennego.

Przy korpusie są też szpitale "Politsekretariaty", które uświadamiają żołnierzy i uczą o komunie. Ścisły tajemny wydział korpusu mieści się obok Huczeka na Jekateryńskiej ulicy naprzeciwko teatru. Są też przy wymienionym Sztabie korpusu specjalnie-operacyjno-wywiadowcze Wydziały, w których na ogromnych mapach wyznaczone są wszystkie miejscowości w których znajdują Oddziały Bałachowicza, Petlury itd., a oprócz tego ścisłe rozkwaterowanie i liczebność Wojsk Polskich w każdej miejscowości.

Naczelnikiem tego Wydziału jest Barok, naczelnikiem zaś Wywiadowczego Wydziału Żurankow, pomocnikiem Czajkin.

Dowódcą floty bałtyckiej i Kaspijskiej jest Terzyński /polak/.

Skała, dnia 4 sierpnia 1921 r.
Przesuwanie się wojsk bolszewickich ku polskiej granicy.

Dnia 27 lipca b.r. przybył ze Żmyrny do Dunajowiec 103 pułk kawalerji baszkirskiej z 6 kulomietami "Maksyma" i dwoma ręcznymi. Pułk został rozkwaterowany po wsiach.

Dnia 1 sierpnia b.r. zauważono przesuwanie się wojsk bolszewickich ku granicy rumuńskiej. W Rejonie Ustia i Larga gromadzi się duża ilość piechoty i kawalerji. W tym celu posuwają się wojska ku granicy rumuńskiej i polskiej odpowiadają że to wskutek niedowierzania Polsce.

Z Wojenkomu wiadomo, że w najbliższym czasie Rada najwyższa rozstrzygnie kwestję w Galicji wschodniej na niekorzyść Polaków, wskutek czego Polacy nie chcąc Petruszewiczowi ustąpić Galicję bolszewikom.

W Wywiadowczym Wydziale Kamienieckiego Wojenkomu wiadomo że Polacy robią okopy na linii Sanu, i wiadomo również, że Polacy mają w Galicji wschodniej bardzo małą ilość wojska bo około 6000 piechoty i 4000 kawalerji. Wojsko jest źle nastrojone przeciwko oficerom i p. Piłsudskiemu.

Werbunkowe biura Galicyjskie w Kamieńcu, Płoskirowie, i Winnicy i Kijowie ogłosiły nową rejestrację do Oddziałów galicyjskich wszystkich ochotników. Nie mają jednak żadnego powodzenia, gdyż

zamiast rejestrować się do Oddziałów, liczne grupy Galicjanów zgłaszają się do prowodyrów wymienionych biur nie ażeby ich zarejestrować, lecz przeciwnie domagają się by wysłać ich do Ojczyzny.

Agitatorzy nie chcą im tego uwzględnić i pokazują im spisy, gdzie są tysiące już zarejestrowanych /spisy te są fałszywe/.

Brygada Galicyjska stojąca w Humanii natknęła się na Oddziały Machny, który rozbił jeden pułk, a dwie rotę posłał dobrowólnie na stronę Machny. Resztę Oddziałów wycofano w tył. Bolszewicy im nie dowierzają, gdyż oni wszyscy chcą przejść na stronę Machny.

Machno operuje obecnie w gub. Ekaterynosławskiej, Chersońskiej i Tauriczewskiej. Przeciwno niemu są już wezwane resztki Armji Budennego z Kubania.

Dwóch szeregowców polskich Jan Kozłowski i Henryk Sztajner,

którzy przeszli w czerwcu na stronę bolszewicką, pracują obecnie: Kozłowski w Tajnym Informacyjnym Wydziale przy Osobom Oddziale w Winicy, zaś Sztajner w Kijowskim Czeka.

Dnia 28 lipca b.r. przeszedł z Rumunji jeden oficer rumuński wraz ze swoim ordynansem na stronę bolszewicką.

Jest obecnie w Kamieńcu i nazywa się Kitoresku Simon, ordynans zaś Anton Furszman. Z Wojenkomu wiadomo, że wyż. wymieniony oficer dostał dowództwo pułku Barbuca.

Dnia 1 sierpnia b.r. umieścił się w Kamieńcu w hotelu "Bellurze" sztab "zagradposta", którego telefonny przeważa do Żwańca.

Na dniach przybył do Kamieńca jeden z Galicjanów nazwiskiem Klepacki ze Lwowa, który zapowiedział przedk. ofensywę na Galicję. Obecnie jest on Naczelnikiem transportu 32-giej Dywizji.

Dowódca pancernych pociągów przy Kijowskim wojskowym pociągu naznaczono Tcw. Wołoszina. Wołoszin w swoim osobistym rozporządzeniu mówi, że zrobotny jest obecnie nowy pociąg pancerny "Grom" L.22, który stoi w Kijowie.

Pociąg ten ma na sobie dwie armaty 3 diujmowych, 8 kulomiotów i 50 ludzi obsługi. Dowódcą tego pociągu jest Jegorow /robotnik/. Składa się on z pięciu wagonów, z których dwa wagony są zupełnie na ślepo opancerzone, zaś pozostałe trzy przystosowane jako klasy.